

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 123.

V Ljubljani, v torek 2. junija 1885.

Letnik XIII.

Za lučjo hodi senca.

(Konec.)

Kjer ni vere, ni vesti, kjer pa ni vesti, ne pomagajo nobene postave nič. Saj imajo v vsaki šoli šolske postave, šolske paragrafe, ali kaj pomagajo? Čim več jih je, temveč prestopkov, temveč kazni je treba, posebno še tam, kjer jih spolnujejo le iz strahu pred kaznijo, ne pa iz strahu pred grehom. Zakaj je ravno po onih deželah, kjer imajo najbolj razširjene brezverske šole, največ kazni treba, ker je največ zločinov?

Ozrimo se na nekatere statistične podatke v tem obziru. Izmed šolarjev od 6—12 leta bilo je obsojenih v šolskih letih: 1860/61, 1874/75, 1877/78 v saksonski kraljevini 1002, 1007, 1031: na Bavarskem 827, 864, 923; v Prusiji 836, 875, 897; v Franciji 681, 742, 766; v Avstriji 612, 661, 729 itd. Otroci se v tej šoli vadijo licemerstva, lokavosti, da spolnujejo postave le, kedar se bojé, da jih vidi učitelj, ker jim ni mari vsega priučujočnost božja in tako delajo tudi pozneje v življenji. Zločinstvu toraj šola pot pripravlja. Od tod pride, da je po tistih deželah največ zločinov, koder je največ šol in da je v bolj omikanih deželah največ izšolanih zločincev.

V pojasnilo naj navedem to-le: Francoz Levasseur sestavil je nedavno statistiko o zločincih z ozirom na njihovo osnovno ali elementarno omiko. Našel je britko resnico, da se zločini med neolikanimi večidel krčijo, med olikanimi pa skokoma množe. To so mu pokazale te številke: L. 1875 bilo je med 1000 obsojenimi zločinci čisto neolikanih na Francoskem 320, izšolanih 640; v Veliki Britaniji neolikanih 334, izšolanih 665; v Belgiji 362, 549; v Prusiji 496, 483; v Avstriji 516 (?), 479; v Rusiji 717, 253. Pa tudi, ako ne gledamo na te številke, se o tem lahko prepričamo. Kakovi zločini se pa najbolj širijo? Po Nemškem, smo dejali, pomnožili so se od l. 1871—77 zločini med uradniki najbolj, t. j., za 375. Kakovi pa so navadni ti zločini? Večinoma goljufije in brezvestnosti, ali bolje nezvestobe. Ali se pa ne izobražujejo že v brezvestnosti šolarji v šoli, ktere hočejo imeti Nemci najboljše vrejene? Iz Rusije, Anglije, Francije, Italije poročajo nam skoraj zgolj le o zločinih, ktere delajo olikani ljudje. Tedaj vse obsoja šolo, dandanašnje šolo brez Boga, in pa potem daljno izobraževanje z berilom, iz ktereja je izključeno vse, kar je božjega. Kako živo je pač treba prestrukturirati šolo in tudi vsakdanje berilo v časopisih in knjigah na verski podlagi! V šoli in iz knjig zajema se vednost, vednost pa je moč („Wissen ist Macht“), moč, ki vodi in rodi človeško mišljenje. Ta moč je tudi, ki tira Nemce in Francoze v moralni prepad in za njimi tudi druge narode. Sicer Nemci zatiskajo oči, tako, da niti propada ne vidijo. Da je Nemčija v zločinih najbogatejša, in da se to bogastvo čudno hitro množi, dokazale so poprej številke. In vendar l. 1883 v Berlinu tajni nadjustični svetnik in komisar justičnega ministerstva ni hotel tega verjeti poslancu, ki je to dokazoval. V oliko napredujemo, je dejal modri mož, oliko pa zatira surovost in zločinstvo. Mož bi bil pravo pogodil, ko bi ta olikuje prava, ne pa polovičarska na brezverski podlagi, ktera oliko le um ne pa srea. Saj je o oliko (taki polovičarski) celó „Nordd. Allg.

Ztg.“ priznala javno, da ne more krotiti človeku zverinske nature.

To je velikanska nezaupnica temeljiti in glasoviti nemški vzgoji, oliko in učenosti, ktero po pravici zasluži. Nekaj desetletij že sistematično zatira vso božjo in človeško veljavo med narodom, vse prave ideale teptá v prah in oznanjuje le surovo življenje v besedi in izgledu kot največjo modrost. Zdaj se je pokazal sad. Rod, ki je vzrasel iz te šole, je npravno podivjal in je čisto spriden. Le toliko razločka je, da se ta spridenost v velikih krogih nekoliko prikriva, v nižjih pa se kaže v polni meri. Kako prav trdi prej imenovana „Nordd. Allg. Ztg.“ poročajoč obravnave o nekaterih velikih zločinih: sedanja oliko ne daje dobrih državljanov, treba je skrbeti za boljšo vzgojo v družini, šoli in delavnici. Se vé, da kaj tacega ni pričakovati, dokler svetu vlada liberalizem. Da bi prišlo do tega, moral bi liberalizem obtožiti samega sebe. Tega pa ne bo nikdar storil, dokler bo njegov glavni znak: sebičnost in zakritosrčnost, ako smem rabiti ta izraz v nasprotju z odkritosrčnostjo. Oni raje skrbé za to, kako bi v šoli človeka bolj približali četveronožcem ali pa vsaj četverorokemu „bratu“. Tako je omenilo lansko leto „Die kath. Bewegung in unseren Tagen“. In storila je to po pravici vsaj gledé na glavno mesto Nemčije, Berlin. Ako bi oni železni kancelar, ki so ga preslavljali veliki teden, živel še petdeset let, bi se Berolinski prebivalci ne prištevali več med ljudi, ampak do malega med „quadrumana“. Saj že zdaj poročajo zdravniki, ako zbolí gorila v svoji palači, o njegovi bolezni tako, kakor kedar zbolí — kancelar sam. In iz najviših krogov hodijo dame obiskovat tega bolnika in ga milovat, kakor bi jih razumel, otroke svoje pa pusté tujim, večkrat brezsrčnim oskrbnicam. Ali v takozvanem „Reichshallentheater“ so za igralce izučeni — junci, ktere hodi obéudovat staro in mlado in priklada njihovem rujojenju s ploskanjem. V družem „gledišči“ igrajo „izučeni“ — pujski, nad kterimi strmé prebivalci „razsvetljenega“ mesta. Tako daleč je prišlo „izvoljeno ljudstvo“. Kdo bi verjel, ko bi ne bila gola resnica. Ali je potem čudno, da zginja ves človeški čut? — In potem si drzne kak profesor na Slovenskem pitati učence, da so doma iz „Schweineland“?!

Drugo naj blagovolé častiti „Slovenčevi“ bralci sami dostaviti. Meni je bil namen opozoriti le, da zdaj z „lučjo“ raste senca in pa kaj je vzrok temu, kar mislim, vsakdo lahko vidi, ako hoče. Zdaj pa le še toliko rečem, da, ako hočejo zatreti senco, zločine, ne pomaga popolnoma preganjati skrivnih zločincev, zalezovati tajnih družeb in njihovih časníkov, ampak treba je izruvat korenino, iz ktere vse to raste: napačno vzgojo, preosnovati šole in jih postaviti spet na verska tla, na kterih so bile izprva.

Kmetom v pomoč.

Piše Ivan Belec.

O stalnem domu.

(Dalje.)

Kako bi se pri nas napravil stalni dom?

Pri nas bi za stalni družinski dom morala veljati naslednja pravila:

I. Stalni dom je zemljišče s primerno potrebščino, ki se ne sme niti zadolževati, niti razkosavati, niti eksekutivno prodajati in ki mora vedno ostati lastnina kmetske družine.

II. Pravico stalnega doma mora imeti vsako zemljišče, na katerem družina prebiva in ktero družina sama obdeluje ali oskrbuje in čegar dohodki zadostujejo družini v življenje.

III. Velikost stalnega doma določujejo po drugem pravilu izvedeni možje za posamezne kraje, isto tako določujejo izvedenci tudi primerno potrebščino. *)

Po teh pravilih se dá vse drugo določiti.

Kako veliki naj bodo stalni domovi? V Ameriki so imeli tačas, ko so stalne domove napravljali dosti državne zemlje, zato so lahko sklenili, vsak stalni dom mora imeti 160 ali 80 acres zemlje. Pri nas so pa okoliščine vse druge; pri nas ima vsaka ped zemlje svojega lastnika, zato ne moremo reči, vsak stalni dom naj ima 60 ali 30 oralov. Pri nas moramo drugačno merilo imeti, pri nas se smé in mora med stalne domove vpisati zemljišče, ki je tako veliko, da ima na njem kmetska družina dosti „dela in jela“. Tako zemljišče je v resnici pravo kmetsko zemljišče, gospodar je na tako zemljišče tako rekoč v vsem svojem mišljenji in dejanji navezan. In le za tako posestvo srednje velikosti, le za pravega kmeta želimo posebnih postav. Morebiti kdo poreče, zakaj naj bi bile za kmeta posebne postave? Zato, ker je kmetski stan poseben stan, ki se razločuje od vseh drugih stanov. Kakor imajo vojaki svoje posebne postave, kakor imajo trgovci svoje posebne postave (trgovsko pravo), tako morajo imeti tudi kmetje svoje posebne postave in sicer take, kakor se jim prilagajo.

Ktere velikosti bi stalni dom ne smél presegati? Le tako posestvo bi se smelo in moralo prištevati stalnim domovom, ktero more gospodar sam z družino in s posli obdelovati ali oskrbovati. Tedaj bi pravice stalnega doma ne mogla dobiti ona velika posestva, kterih en sam človek ne more oskrbovati, ki potrebujejo enega ali več uradnikov (oskrbníkov, gojzdarjev). Pravice stalnega doma bi pa dobile grajščine, ki so tako majhne, da jih more en sam gospodar oskrbovati, in taci grajščini ali prav za prav velicij kmetij je na Kranjskem pač nekaj.

Ktero zemljišče bi bilo pa premajhno za stalni dom? Ono zemljišče, čegar dohodki ne zadostujejo kmetski družini v življenje. Tedaj bi se stalnim domovom ne prištele kajže, kterih posestniki se morajo pečati z dninarstvom ali s kakim rokodelstvom.

Ker so pa na Kranjskem tako različne razmere, da bi se ne dalo povsod po enem kopitu vravnati, zato naj bi za posamezne kraje gosposka v soglasji z občinskimi možmi določevala, ktera zemljišča bi bila za stalni dom prevelika in ktera premajhna.

Pri lanskem kmetijskem posvetovanju v Ljubljani se je nasvetovalo, da naj se kmetskim posestvom prištevajo zemljišča, ki prinašajo 25 do 350 gold. čistega letnega dohodka, ako se vzame, je rekel dr. Vošnjak, 25 gld. kot najnižja meja, bi kaci 25.000 do 30.000 kmetij, tedaj blizo

*) Veliko dotičnih spisov sem pregledal in veliko sem sam premišljeval, preden sem zapisal te pravila in vendar moram priznati, da še niso dosti določena.

polovico vseh kmetij, spadalo med med prava kmet-ska posestva. Ker je na Kranjskem 1 gld. 70 kr. poprek na oral gruntnege davka, bi pri 25 gld. čistega dohodka zemljišče merilo okoli 17 oralov. Na kmetiji take velikosti se pa že preživi ena dru-žina iz dohodkov kmetijstva.

To merilo je po naših mislih za stalne domove v obče prav primerno. Skoro bi rekli, da mora 350 gld. čistega zemljiškega dohodka ostati v vseh slučajih kot meja navzgor. To merilo ni prenizko, kajti na Kranjskem je jako pičlo število taci kmetij, ki bi imela več čistega dohodka in to merilo ni previsoko, kajti nekaj obširnih kmetij moramo le imeti. Le na velicij kmetijah, se morejo nove mašine ali nova semena s pridom poskušati, le večji kmetje morejo sinove na svoje stroške pošiljati v kmetijske in latinske šole.

Nekoliko drugač je pa z najnižjo mero, to je s tistimi posestvi, ki prinašajo 25 gld. čistega dohodka. Mi mislimo, da bi bila ta meja sploh pri-merna ali za gotovo ne vemo. Dozdaj je bilo še premalo kmetijskih preiskovanj; niti od ene kmetije na Kranjskem se ne ve natančno, koliko ima leto in dan dohodkov od kmetijstva in koliko ima po-trebnih stroškov. Mali posestniki ali njih družine imajo skoraj povsod nekaj postranskega zaslužka in ravno tako nekaj postranskih oziroma nepotrebnih stroškov. Sešteti bi se morali v vsacem kraju pri nekterih malih posestnikih vsi dohodki in stroški, kolikor jih imajo leto in dan, odšteti bi se pa morali vsi postranski dohodki in stroški in zvedelo bi se, koliko navadna kmetska družina v vsakem kraju za primerno življenje potrebuje in kako velika mora biti kmetija, da bi samo kmetijski dohodki navadni dru-žini za primerno življenje zadostovali. Recimo, da bi po takem računu spoznali, da večidel v vsacem kraju dohodki tacega zemljišča, ki prinaša na leto 25 gld. tako imenovanega čistega zemljiškega dohodka, ravno komaj zadostujejo navadni kmetski družini, potem bi določili, zemljišče, ki prinaša manj kot 25 gld. na leto, ne more postati stalen dom.

Nektere izjeme bi pa le bile. Ako je na zem-ljišči, ki ne prinaša 25 gld. čistega dohodka mlin, žaga ali kovačnica, bi se tako zemljišče večidel moralo prištevati med stalne domove. Ker velja stalni dom za kmetsko družino, zato bi morala pravico stalnega doma dobiti tudi zemljišča tistih tržanov in meščanov, ki so bolj kmetje kot rokodelci.

V posameznih dvomljivih slučajih naj bi tedaj izvedeni možje določevali, ktero zemljišče naj se med stalne domove sprejme in ktero naj se ne. Izvedenci bi morali pa tudi določiti primerno zemljiško po-trebnost, ki bi se ne smela nikdar od stalnega doma ločiti. K zemljiški potrebnosti se prišteva hiša, go-spodarsko poslopje, gospodarsko in hišno orodje, živina in živež. Videli smo, ktera potrebnost mora na Srbskem in ktera v Ameriki vedno ostati pri kmetskem domu.

Bi se li pri nas smela potrebnost tako določiti kot na Srbskem? Nikakor ne, na Srbskem je za vse kraje in za vse kmete enaka potrebnost izvzeta, zato, ker je tudi za vse kmete enako zemljišče iz-vzeto. Na Srbskem sme kmet celo zemljišče zadol-žiti in prodati, le pet oralov mu mora vedno neza-dolženih pri hiši ostati. Ko bi se pri nas sklenilo, kmet sme vse zadolžiti in prodati, da mu le ostane zemljišče, ki prinaša 25 gold. čistega dohodka, po-tem bi se tudi utegnili za vse kmete enaka potreb-ščina določiti. Ali mi tirjamo, da se med stalne do-move uvrsté vse razne kmetije, ki prinašajo na leto 25 do 350 gold., zato moramo tudi tirjati, da se razna potrebnost odloči. Zategadel smo rekli, da mora biti potrebnost primerna zemljišču; kolikor večje je zemljišče, toliko večja mora biti tudi potreb-ščina. Potrebnost mora pa tudi kraju primerna biti: v vinorodnih krajih so druge potrebe, kot v žitorodnih, v hribih druge kot na ravnem. Izvedenci bi morali toraj za vsak kraj in za vsako kmetijo do-ločiti potrebnost, ki bi se od dotičnega zemljišča ne smela nikdar odtrgati. To bi pa ne bilo posebno težko. V vsakem kraju bi izvedenci določili, pri kme-tijah, ki prinašajo 25 do 50 gold. čistega dohodka, mora biti potrebnost taka-le in toliko-le vredna, pri kmetijah od 50 do 100 gold. taka-le in toliko-le vredna, pri kmetijah od 100 do 200 gold. taka-le itd. Pozneje, ko bi bili stalni domovi narejeni, bi se izvedenci zaradi primerne potrebnosti le v dvom-ljivih slučajih za svet prašali.

Kdo ima več kmetij, bi imel stalni dom le na oni kmetiji, na kateri prebiva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. junija.

Notranje dežele.

Pri volitvah za državni zbor po *tužni Istri*, zakrivila je zopet slovanska malomarnost in nebrž-nost, da v zapadni Istri po kmečkih občinah ni prodrli poslanec, prof. Spinčič; naša malomarnost: „saj je družih zadosti, kaj bo moj glas!“ pripravila je sedež v državnem zboru njegovemu protikandidatu de-Franceschi-ju. Škoda je velika in popraviti se pred 6 leti nikakor ne bode dala. V oči-gled tega toraj tudi ne pomaga več zvoniti, ker je toča že pobila. Pač pa našo pozornost lahko še obrnemo na mesta in trge po Istri, kjer je slovanska stranka za kandidata postavila dr. Fr. Mandića. Volitev bo v torek 2. junija. Naj si pri drugi naši bratje pri-zadevajo popraviti, kar so zgrešili pri prvi!

Včeraj imel je v *Trstu volitve* II. volilni razred, ktere-ga je že mnogo let zastopal dosedanji poslanec Burgstaller, ki bo letos zopet voljen. Burgstaller ni posebna luč državnega zbora; za Slovence se ravno ne briga veliko, če tudi jih je nekaj časa za-stopal; delavnost se mu pa ne dá odrekati. Če se je sploh v minuli šestletni dobi za železnico Loka-Trst kdo kaj potrudil, potrudil se je poslanec Burg-staller! Kar je res, je res, in zasluženega priznanja mu ne smemo odrekati. Burgstaller je vestno iz-polnil svoj program kot poslanec Tržaškega mesta v oči-gled njegove nemške narodnosti in v tem smislu smemo tudi Slovenci ž njim zadovoljni biti, kajti železnica Loka - Trst bo ravno tako nam na korist, kakor Tržačanom samim. Toliko o Burgstallerju od te strani. Sedaj si pa ogledimo še njegovo senčno stran. Velika in neodpušljiva napaka njegova je bila, da se on v minuli dobi ni pridružil desničar-jem. Zakaj da on tega ni storil, je jasno! Pre-klerekalni in preslavjanski so mu bili poslanci na desni strani državnega zbora; on pa mož Tržaške politike, na kaj večega od sedaj še ne navajen, se je prevzel, češ, to se ne strinja, da bi zastopnik Tržaške inteligence sedel med klerikalci, Slovani in drugimi nazadnjaki. Od te strani Burgstaller nikakor nima barve, ki bi nam bila simpatična, vendar nam bo dobro došel v oči-gled njegovega zanimanja za Loško železnico, ker boljšega ni!

Volitve po *tirolskih in predarlskih* mestih in trgih izvršile so se v soboto 30. t. m. Vspeh pa razun dveh okrajev ni še gotov, ker so ondi z mesti v zvezi trgovinske zbornice in te vo-lijo svojega poslanca, ki bo večinoma izvoljeni po-slanec trgov in mest, še le danes, 1. junija. Toraj bomo izid teh volitev prihodnjič objavili.

Na *dolenjem Avstrijskem* so liberalci sicer zmagali v kmečkih volitvah, ali padel jim je general, ki je pet družih vreden. Dr. Granitsch podlegel je nasprotnemu kandidatu konservativnemu gosp. Garnhaftu. Zguba ta bo posebno bitko zadela stranko „N. Fr. Presse“, kjer je bil mož poglavitni sodelavec in spisovatelj uvodnih člankov. Kandidiral je proti Garnhaftu v Mistelbachu in — propadel. Zguba je za levičarje silno občutljiva, kajti levičarji so zgubili jako nadarjenega moža, ki je bil pa poleg tega tudi še vstrajno delaven in pa na političnem polju doma, kakor ne kmalo kdo njegovih tovarišev. Le še nekaj „Granitschev“ naj levice zgubi, in vsi „Pickerti“ in „Knotzi“ je ne bodo mogli rešiti po-gube. Da so pa Mistelbachski kmetje tako učenega kandidata zavrgli nasproti nepoznatemu Garnhaftu, ki ima le konservativen značaj za-se, nam pa pač jasno spričuje, da odkar se je združena levica jela pregosto na Prusko ozirati, je nemško-avstrijski kmet do nje zgubil svoje zaupanje, če ga je sploh še kaj imel. Nemški kmet je večinoma ravno tako konser-vativen, kakor slovenski, le nekaj „študiranih“ glav jim ondi vođa kali s premnogim liberalizmom.

Zallinger, tirolski poslanec kmečkih občin iz Bocenskega okraja zmagal je svojega tudi kon-servativnega nasprotnika barona Giovanellija. Da se je Zallinger lansko leto od desnice odstranil in proti njenim sklepom glasoval pri obravnavi o severni železnici je znano. Kljub temu in oziraje se na preteklost Zallingerjevo sme se pa dosedanja večina vendar-le nadjati, da bo Zallingerja zopet v svoji sredi našla, kedar bo čas vstopiti v vrste za boj proti škodljivemu liberalizmu.

Včerajšnji dan je bil gledé *volitev v državni zbor* jako pomenljiv, kajti nič manj nego 58 dr-žavnih poslancev bilo je izvoljenih, kar je skoraj šestina državnega zbora. Izvoljenih je bilo: Na Českem 30 poslancev po kmečkih občinah; na Dolenji Avstriji 17 po mestih in trgih, med kterimi jih je 12 za Dunaj; na Gorenji Avstriji 6 po mestih, na Solnograškem 2 po mestih, v Bukovini 2 po mestih in 1 v Trstu v II. volilnem razredu. Vrh tega so volile Tirolske in Pred-arlska trgovinska zbornica, kar je pa le ne-kaka popolnitev že dovršenih volitev po mestih 30. maja, pri kterih so liberalci konservativce podrli. Kdo in kateri da so bili voljeni glej telegram. Pred-arlei volili so si za mesta zopet Waibelna.

Danes volijo kmečke občine po Štajarskem 9, po Moravskem 11, na Koroškem 4 in v Galiciji 27 poslancev; mesta po Kranjskem 3, mesta v Istri 1 in po mestu po Goriški in Gra-diščanski 1 poslanca; trgovinska zbornica na Solnograškem, ki voli z ondašnjimi mesti.

Ali so liberalni Nemci alias *avstrijski Pru-saki* na pravem mestu s svojo politiko? Ali bodo na ta način dosegli državno oblast v svoje reke? Nikdar ne! Politika „von der schärferen Ton-art“, kakor se njihov cvet sam nazivlje, nikakor ni po tem, da bi narode sploh, in da bi nemški narod posebej družila. Ona ne združuje, pač pa razdira! Le pogledite jih Nemce, kako so edini med seboj; povsod tako kakor v kregu živeča sosedu in na tako edinstvo naj bi se Avstrija zanašala? Kaj še! Slo-vani se sicer tudi ne moremo bahati z edinstvijo, kajti vsega imamo več na ostajanje, kakor pa med-sobojne sloge, toda kedar nam gre za državo, takrat pa nismo izdajice. „Železni obroč“ v državnem zboru je to najbolje dokazal. Kako so ga razbijali nemški levičarji; kako so se zaganjali vanj, a vse je bilo zastoj! Levičarji so se sicer od nas Slova-nov naučili, kako je treba narodnost povdarjati in to sedaj tudi pri vsaki priliki kažejo; tisto povdar-janje narodnosti svoje ni tako kakor je naše. Kedar mi povdarjamo svojo narodnost, povdarjamo jo vselej tako, da je Avstrija vmes; pri oistrejših Nemcih pa tega do sedaj še nihče ni zapazil. Njihova narod-nost se družijo vedno in jako določno s Prusijo, in na taki narodnosti, na taki zaslombi Avstriji ni bodočnosti! Nam Slovanom se pa miru ni nadjati, kajti na stranko, kateri celó država ni sveta, se po-samični deli pač ne morejo zanašati. Najbolje bo toraj zopet, da ostanemo še na dalje složni med seboj in prijatelji z nemškimi konservativci, če ho-čemo sploh kaj doseči.

Bodoči *nadžkof v Pragi* in česki metro-polit bo sedanji Budejeviški škof grof Franc Schönborn in se v dotičnih krogih imenovanje vsak dan pričakuje. Grof Schönborn se je bil v svoji mladosti za vojaški poklic odločil in je bil leta 1866 pri dragonskem polku kneza Windisch-grätza, pri katerem je vse česko plemstvo združeno, za poročnika. Po boju izstopil je iz vojske in se je zopet študirat podal za duhovski stan, ter je bil leta 1873 v Rimu v mašnika posvečen. Potem je služboval nekaj časa za kaplana, na kar je bil po-klícan za podpravnatelja v Prago v semenišče, kjer je blagodejno vplival na bodoče duhovnike do svo-jega imenovanja za Budejeviškega škofa. Grof Schönborn je brat ces. kamornika grofa Karola Schönborna, ki je ob enem predsednik katoliško-političnega društva za kraljevino Česko in brat ce-sarskega namestnika v Moravi, grofa Friderika Schönborna. Hvalijo ga, da je poleg tega, dasi mu je bila izgoja nemška, vseskozi pravičen slovanski narodnosti, kar je tudi popolnoma prav. Z njegovim imenovanjem bo toraj izvestno vstreženo Čehom, kakor Nemcem po širni pokrajini česki. Poleg tega je bodoči nadškof pravi vzor ponižnega in uče-nega duhovnika ter gorečega in vestnega višjega pastirja.

Minister državnih financ, Kallay, podal se je zopet v Bosno na pregled uradov, urad-nikov, njihovega poslovanja in sploh javnega živ-ljenja ondi, ktero se leto za letom krepkeje razvija. Letos pričeli so zgradbo železnice iz Doboja na Siminhan. Železnica Mostar-Metković je dodelana in se bode v prav kratkem času jela nadaljevati do Serajeva, od Serajeva pa dalje do turške meje pri Mitroviči, kjer se bode zvezala s turško železnico Mitroviča-Solun. Le ako se to zgodi, imela bo železnica Mostar-Metković kaj veljave in se bo tudi dobro izplačevala; če pa ostane sama za-se in niti s Serajem v dotiko ne pride, bo svoj živ dan pa-sivna in niti vedela ne bo, kaj je aktivnost pri že-lezničnem prometu in njegovih dohodkih.

Vnanje države.

„Prince Adalbert“, „Elisabeth“ in „Storch“ ime-nujejo se tisti *demški parniki*, ki so odmenjeni na pot v Zanzibar ondašnjega sultana o evropski oliki, o naših običajih in o naši gostoljubnosti podučevat. Zanzibarski sultan je ves presirnemu kmetskemu fantu podoben, ki misli, da vse smé, kar se mu le poljubi, in da smé vsakega ob tla vreči, kdor ni močnejši od njega. Vsaj tako nekako postopal je Zanzibarski sultan z Nemci ondi naseljenimi. Le-ti so se pritožili pri Bismarku in Bismark je svojo dolžnost storil. Da se bo Zanzibaru slaba godila, kadar bodo jeli Nemci s topovi z njim govoriti, bo pač vsak pri-trdil, če mu le dostavimo, da ga med evropskimi velesilami nima prijatelja, doma pa topov ne, kateri bi se z nemško mornarico meriti zamogli. Je sicer popolnoma prav, da so ravno Nemci pre-zvzeli nalogo iztočne Afrike učiti vladnega za-držanja; vpraša se pa, če je potrebno, da se Nemci sploh v iztočno Afriko vsiljujejo, ker imajo sveta po tihem morji po raznih otocih raztresenega na izbiranje, kjer je zdravo podnebje in ozbiljna rodovitnost zemlje, po Afriki jih pa mrzlca mori in solnčni pik pobira, da je groza. Nemški preiskovalci so že dokazali, da podnebje iztočne Afrike ni zanje. Naj se toraj nemška država po tem nasvetu ravná in naj Afriko samo sebi in drugim prepusti, kedar bode Zanzi-barskega sultana zadostno podučila, kakošne pojme ima Evropa dandanes o človeštvu sploh.

Konservativcem se jači! To je resnica, ktero celó nemški listi iz „raja“ priznavajo. „Nord. Allg. Ztg.“ pravi, da pri novih volitvah liberalci nimajo, kdo zná kaj dobička gledé okreptave libe-

Dalje v prilogi.

ampak katoliška, t. j. za vse narode. K temu je potreben nekak vzajemni, rekeli bi, diplomatični jezik, kakor je za občenje med vsimi državami na svetu, francoščina. Zato je pa najbolj pripravna latinščina, ker je nepristranski mrtvi jezik. *) Vkljub temu pa dovoljuje ona, kjer to za uspešno spozná, tudi staroslovenščino, ktere se poslužujejo grško-katoliški Rusini in en oddelek Hrvatov, kakor tudi katoliški Bolgari.

Iz tega bi lahko razvideli naši bratje razkolniki, ako bi jim bilo le količkaj mar za versko edinost, da tudi njim se bi ne bilo kar nič bati za njih slavensko liturgijo in Cirilico, ktere se itak grško-katoliki poslužujejo, tako, da jim niti ni dovoljeno posluževati se latinščine. Kar se pa tiče izobraženja njih in pa katoliškega duhovstva, višjega in nižjega, je tu velikanski razloček med njimi in nami. Še v naši Avstriji je velik ta razloček, kaj pa še le v južnih deželah in na Ruskem? Imel sem svoje dni součenca Srba, kateri je prestopil iz 4. latinskega razreda v njih semenišče v P. (bivši Krajini), a ko smo mi končali zadnji (8.) razred na gimnaziji na R., nam je pisal, da je že poročen in posvečen! Bil sem tudi svoje dni hišni učitelj pri nekem V., srbskem popu-župniku, kateri ni še prav 2. latinskega razreda dovršil, a bil je vendar posvečen, ter ni znal nobenega jezika razun svojega srbskega. Ravno tako se ne morejo njih vladike v učenosti z našimi meriti, kakor je obče znano; zato je tudi strašanska predrznost, da se loti „Raboš“ napadati prevz. g. Strossmayerja, učenjaka na svetovnem glasu, proti ktere učenosti in požrtovalnosti so vsi „pravoslavni“ vladike skupaj le palčeki-pritlikovci. Ta čudni „Raboš“ napada tudi nadškofa Stadlerja, ki je tudi znan učenjak, in ki je bil pred profesor na bogoslovni fakulteti v Zagrebu. Kaj pa je dovršil nek srbski metropolit v Sarajevu? Iz gotovega vira sem zvedel, da je nadvladika Sava Kosanović, sedanji Sarajevski metropolit srbske cerkve dovršil (poslušajte!) samo drugi gimnazijalni razred. Bil je potem učitelj v Mostaru pod turško vlado; ko je pa vdovec postal, je šel v Sarajevo, kjer ga je — tudi še pod turško vlado — dohitela čast metropolita bosenskih in hreegovskih Srbov-razkolnikov. Kak puhli brez vse bogoslovske in druge učenosti, so njegovi pastirski listi, nam je dal tudi „Slovenec“ eno za poskušnjo.

(Konec prih.)

Domače novice.

Izid volitev v kranjskih mestih in trgih.

V **Ljubljani** izvoljen je grof Karol **Hohenwart** s 415 glasovi; stavbeni svetovalec Franc Potočnik dobil je samo 42 glasov.

V **gorenjskih** in **notranjskih** mestih in trgih je dobil dr. **J. Poklukar**: V **Postojni** vseh 62, v **Trzinu** 11 (5 listov je bilo praznih), v **Kranju** vseh 68, v **Radolici** vseh 37, v **Loki** 72 (2 lista prazna), v **Kamniku** 56 (1 list je bil prazen, 1 glas dobil je notarijatski koncipijent Stanič), na **Vrhniki** vseh 34, v **Idriji** vseh 84, toraj skupaj 424. Iz **Loža** še nimamo poročila, ker tam ni telegrafične postaje, pa ne dvomimo, da je bil dr. Josip Poklukar tudi tam voljen soglasno.

V **dolenjskih** mestih: **Margheri** je dobil: V **Novem mestu** 45, v **Črnomlju** 15, **Metliki** 5, **Ribnici** 50, **Višnji gori** 10, **Kočevji** 8, **Krškem** 39 in **Kostanjevici** 24; toraj skupaj 196 glasov.

Profesor **Šuklje** je dobil: V **Novem mestu** 35, **Črnomlju** 75, **Metliki** 110, **Ribnici** 9, **Višnji gori** 16, **Kočevji** 14, **Krškem** 18 in **Kostanjevici** 11; toraj skupaj 288 glasov.

Nemčurski kandidat dr. Julij pl. **Wurzbach** je dobil v **Novem mestu** 35, v **Kočevji** 69, toraj skupaj 104 glasove.

Ker je vseh volilcev 588, in nadpolovična večina znaša 295; noben izmed imenovanih nima absolutne večine in bode treba ožje vo-

litve med grofom Margherijem in prof. Šukljejem, ki se bode vršila morda v soboto ali pa še le prihodnji teden.

Najbolje se je držala Ribnica, najslabeje Metlika, kjer so pa k mestni skupini zoper odločno postavno določitev privzeli tudi tri vasi, ki so sklenjene z mestno občino, pa pri deželnih in državnoborskih velitvah ne smejo voliti z mestom, ampak s kmečkimi občinami. Profesor Šuklje dobil je na ta način okoli 30 neveljavnih glasov, in volilci grofa Margherija so vložili protest zoper to čudno pomnožitev Šukljejevih volilcev.

Pri ožji volitvi bode nam treba velike opreznosti in delavnosti, zato „Slovenec“ ponavlja, kar je že včeraj dolenjskim volilcem pokladal na srce, pa jim ni prišlo v roke, ker je bil list zasežen:

Dolenjskim volilcem!

„Bratje, bodite trezni in čujte, ker vaš zopernik — hodi okoli — ter gleda, koga bi požerl.“ Tako svari apostelj kristjane, naj se varujejo zapeljivosti.

Enako moramo mi opomniti, dolenjske volilce, naj ne poslušajo zapeljivcev, ampak naj volijo pri ožji volitvi enoglasno od volilnega odbora priporočenega kandidata, g. grofa Margherija.

„Slovenec“ je mislil molčati o vsej tej volitvi od kar je binkoštni pondeljek propadel g. prof. Šuklje, ker nikoli nečemo in ne bomo olja vlivali nepotrebno v požar; ali čudne reči so se godijo. Vladni, nekelekovani list izjavljal je očitno: G. Šuklje ni vladen kandidat, in vendar delalo je vse zanj, kar je bilo vladnega.

Poročalo se nam je namreč od več strani, da okrajni glavarji hodijo od hiše do hiše ter volilce na vse mogočne načine pregovarjajo, naj volijo prof. Šukljeja. Prašamo: Kako se strinja izjava vladnega lista: Šuklje ni vladen kandidat, in tako delovanje vladnih oseb? To drugače ni mogoče, kakor: Ali da delajo na svojo roko, da bi se vladi prikupili, ali pa da delajo na kakšno tajno skrivno povelje. Vsak naših bralcev naj si pojasnuje reč, kakor more, mi ne rečemo nobene besede zraven.

K sklepu edino le priporočamo: Dolenjski volilci, pokažite sedaj zavednost in disciplino ter volite enoglasno pri ožji volitvi

grofa Margheri-ja za drž. poslanca.

Slovenci! darujte volilni dan dobri, sveti reči! Ne hodite precej na svoj dom, dokler ne dobite gotovega naznanila, kdo je za poslanca izvoljen. Malomarna stranka zgubi povsod in vselej.

(Nova kandidatura. *) V nedeljo je stavbeni svetovalec v pokoju, g. Fr. Potočnik, svojo kandidaturu za Ljubljano javno proglasil; oziroma je več nezavisnih volilcev brez imen podpisalo dotični poziv. Graje vredna je ta, kakor vsaka druga kandidatura v Ljubljani že zaradi tega, ker krha disciplino; dalje, ker ima ravno Ljubljana tako odličnega poslanca zbranega, da bi ga bila volila vsaka pokrajina v Avstriji brez izjeme, če bi se mu bila odpovedala Kranjska — grofa Hohenwarta, posestnika na Kranjskem, in desno roko sedanje vlade. Popolno nerazumljivo nam je toraj postopanje nekterih naših meščanov davkoplačevalcev, da tako brezobzirno prezirajo splošno disciplino pri volitvi in si na svojo roko kandidata postavljajo. Zakaj pa niste dali, vi neodvisni volilci, natisniti svojih imen, kar bi se bilo spodobilo, kajti volitev je jeden najčastnejših činov državljanskih pravic? Pokažite se; saj ni nič nečastnega imeti drugo prepričanje, pač pa ni lepo krhati disciplino. Grof Hohenwart je naš poslanec za Ljubljano in njega naj voli vsak volilec, komur je na narodni slogi kaj ležeče. Vse drugo moramo obsojati edino le iz tega vzroka, kar smo tudi do sedaj vedno delali, ker nam krha disciplino pri volitvi. Poziv pravi, da izvolitev grofa Hohenwarta v Ljubljani nima potem, ko je na Gorenjskem enoglasno izvoljen, nobenega pomena. To pač ni res. Izvolitev grofa Hohenwarta v Ljubljani ima jako častni pomen in sicer za Ljubljano in za Hohenwarta. Če ga Ljubljana za svojega poslanca izvoli, pri vsem tem, da je enoglasno na Gorenjskem izvoljen, ali mar ne počasti Ljubljana s tem grofa Hohenwarta v največji meri? Mar li ne počasti s tem sama

sebe? Da, in gotovo; naj že potem grof Hohenwart izvoli mandat, katerikoli hoče: Ali Gorenjskega, ali Ljubljanskega, enako častno je za grofa Hohenwarta, za Gorenjsko, kakor za Ljubljano. Spominjamo se, da so mnogokrat odlični možje bili izvoljeni po Českem in drugod na treh, štirih, celo petih krajih. Zatoraj Ljubljanski volilci ostanejo pri izvolitvi grofa Hohenwarta. Slavljen ne bode le grof Hohenwart, ampak počasteni bodo tudi Ljubljanski volilci.

(Včerašnji „Slovenec“) je bil konfisciran zaradi komentirane domače novice o Goriškem dvoboju. Za odškodnino smo dali danes pol pole priloge.

(Občni zbor društva za napravo „Narodnega doma“) je bil v nedeljo dopoldne ob 11. uri v Ljubljanski čitalnici po naslednjem sporedu. Odprl ga je predsednik dr. Mosché s primernim pozdravom zbranih udov in odbornikov. Opravičeval je ob enem odbor, zakaj da ni bilo občnega zbora že meseca marca, kakor je taisti po društvenih pravilih določen. Obračun z loterijo za „Narodni dom“ ni bil še gotov in brez taistega se občni zbor ni hotel sklicavati. Loterija se sploh ni tako obnesla, kakor se je odbor nadjal vendar je pa vspeh njen vsekako tolikšen, da se sme društvo s ponosom nanj ozirati, kajti to je bila prva velika loterija slovenska za povzdigo naše narodnosti. Tu in tam, pravi predsednik na dalje, čujejo se glasovi, kedaj bomo pozidali narodni dom. Naj to vprašanje nikogar ne bega. Ga že bomo, kedar bode prišel za to ugodni čas. Naša sedanja doba je doba dela. Delati moral bi vsak, komur je na dosegi tega namena kaj ležeče. Oziroma se k našim bratom Čehom in Hrvatom, kako dolgo da so oni zbirali, preden so dosegli svoj smoter. Čehi so nabirali leta in leta, preden so si pozidali narodno svetišče, svoje, narodno divadlo (gledišče). Enaka je naloga naša kajti tudi v našem narodnem domu združena in vtelesena bode skupna „Slovenija“. Da bo društvu mogoče lepše razvijati se, spremenila so se nektera pravila, posebno pa ona, ki se dotikajo letnega doneska. Le ta se je namreč znižal na 10 goldinarjev na leto.

Tajnik g. Hribar poroča jako natančno o društvenem življenju in gibanju. Iz taistega posnamemo, da je imel društven odbor v teku leta 12 sej, v kterih je večinoma svojo pozornost na loterijo obračal. Prodalo se je 32.949 sreček in se je za nje potegnili 27.235 gold. v gotovini; 5000 gold. je pri nekterih poverjenikih še na dolgu. Režija kakor je bila razpošiljatev, knjigovodstvo itd. veljala je blizu 12.000 gold., ter bo od loterije same ostalo kakih 15.000 gold. čistega dobička.

Ta denar in kar ga je došlo po naboru prostovoljnih doneskov, ki so tudi že lepo svoto znesli, naložen je deloma pri kranjski hranilnici, deloma pri slovenskih posojilnicah varno. Sploh se bo pa natančni obračun predložil bodočemu občenemu zboru.

Govornik nadalje omenja nekterih podpirateljev „Narodnega doma“, ki so si velike zasluge pridobili s tem, da so pospeševali prodajo srečk. Med temi je v prvi vrsti omeniti gospe Ane Murnikove, soproge cesarskega svetnika in tajnika trg. zbornice g. Iv. Murnika, ter se ji izreka društvena javna zahvala.

Enaka zahvala izreka se banki „Slaviji“, ktera je pristopila k društvu kot ustanoviteljica s 1000 gl. in škofu Strossmajerju, ki je podaril 300 gld. Na predlog g. Hribarja imenuje ga občni zbor soglasno za častnega člana svojega, kar se mu je še v nedeljo naznanilo.

Dalje predlaga g. Hribar, naj bi se povsod na korist „Narodnemu domu“ vpeljala pokrajcarska društva, v kterih bi bil vsak ud zavezan po dotičnih pravilih po krajevarji na dan, ali na teden zlagati za „Narodni dom“. To bi nikogar ne bolelo, znašalo bi pa vendar le lepe novee.

(Konec prih.)

(Presvitli cesar) podaril je občini Loški Potok za napravo notranjega cerkvenega nameštaja 200 gld. iz lastnega premoženja.

(Preskušnje zrelosti) začele se bodo na tukajšnjem c. kr. učiteljski pismeno 8. junija. Ustne bodo pa delali pripravniki 1. julija, pripravnice pa 13. julija in naslednje dni.

(Današnja volitev) v državni zbor je bila bolj mlačna in popolnoma prazna tiste strastne agitacije, ktera se je pred šestimi leti še v Ljubljani opazovala.

(Pri včerašnji volitvi v Trstu) oddalo se je 1164 volilnih listkov. Volilno pravico ima pa 2649 davkoplačevalcev. 106 volilnih listov bilo je

*) Ker rabijo latinščino malo da ne vsi katoliški narodi: Nemci, Francozi, Angleži Španjoli, Portugaleci, Italijani i. dr., pač se ne more tu govoriti o zatiranju slavenske liturgije. Pis.

*) Iz včerašnje zasežene številke.

praznih, 43 neveljavnih; 4 volili so Mauronerja, 4 Nabergoja, 3 Signora (gospá) Burgstaller in na 1004 stal je pa Jos. pl. Burgstaller.

(Današnji „Slovani“) ima tri prav lepe podobe. Na prvi strani je ranjki Lavantinski vladika Anton Martin Slomšek z življenjepisom; v sredi sta pa grad „Predjama“ in pa odlični Hrvat ranjki grot Jelačić, c. kr. feldmaršallajtenant.

(Občni zbor meščanske vojašnice) vršil se je včeraj ob 11. dopold. mnogobrojno obiskan v veliki dvorani na rotovžu. Vodja društva g. Jan. Nep. Horak otvoril zborovanje s sledečim govorom: „Slavna skupščina! Pričenjam 23. zborovanje, ter pozdravljam vse pričejoče lastnike meščanske vojašnice in podajem od pregledovalnega odseka odobreni sklep računa za 1884. leto. Pri zborovanju 25. majnika 1884. leta naznanil sem Vam, da ima društvo meščanske vojašnice za novo zidanje še 2500 gld. dolga. Ta dolg se je od tega časa do danes na 1500 gld. zmanjšal. Vsled sklepa pri zborovanju 6. majnika 1883. l. oglasilo se je 145 lastnikov meščanske vojašnice k povračilu stroškov za namestovanje vojakov za 1882. in 1883. l., katerim se je znesek 238 gld. 48 kr. izplačal. Po §. 14. društvenih pravil izstopijo vsled službene starosti sledeči gospodje: Ferdinand Bilina, Andrej Dolinar, Franjo Drašler in Josip Kušar. Izstopivši gospodje smejo zopet voljeni biti.“ Računski sklep kaže 2824 gld. 51 kr. dohodkov, 2798 gld. 58 kr. pa stroškov, tako da je v blagajnici ostalo 25 gld. 93 kr. V imenu pregledovalnega odseka poroča g. Spoljarič, da so vsi računi popolno v redu in občni zbor iste odobri in vodstvu izreče absolutorij. Po predlogu uda gospod Stedry-a sklene občni zbor, da v prihodnje pooblastila za glasovanje ne bodo več veljavna, ako niso notarsko legalizirana. Gledé soposestva poprejšnjih Žitnikovih hiš na Poljani št. 16 sklene občni zbor sedanjima posestnikoma gospodoma Bušiču in Romu sporočiti, da vsled zemljiško knjižne vknjižbe, je pravica nastaniti vojake v vojašnici od dotične hiše neločljiva, se zamore toraj le skupno z hišo prodati. Toraj imata nova posestnika eden ali drugi si pridobiti pravico do vojašnice le po sodnijskem potu. Vojakom nastanjenim v meščanski vojašnici se dovoli za cesarjev rojstni dan, 18. avgusta, za poboljšek (za kosilo) 30 gld. požarni brambi 10 gl. in „Narodni šoli“ 10 gld. V odbor se izvolijo gospodje: Franc Trtnik, Andrej Dolinar, Jakob Milavec in Ferko Bilina. Za pregledovalce računov gospodje: M. Muck in Jakob Spoljarič. Potem se občni zbor sklene.

(Mestna seja.) Dne 29. maja imel je mestni odbor redno javno sejo, ktere se je vdeležilo 23 mestnih odbornikov.

Mestna občina Solnograd poslala je svoj računski sklep za 1883. l.

V volitveno komisijo za volitev poslanca v državni zbor za Ljubljano izvolijo se gg.: Velkovrh, J. Kušar in Oroslov Dolenc.

Mest. odb. Valentinčič poroča v imenu odseka za olupšavo mesta o prošnji g. E. C. Mayerja za zgradbo pokrite jahalnice ter stavi naslednje predloge: 1. G. E. C. Mayerju kot načelniku jahalničnega društva prodá se za sezidanje jahalnice prostor pri „Kolizeji“ na dolnjem konci parcel št. 504 in 505 v skupnem obsegu 400 štirijaških sežnjev. 2. Ta prostor prodá se po isti ceni, po kakoršni je kranjska stavb. družba prodala prostor za zidanje „Rudolfinuma“, to je po 6 gld. 22 kr. štirijaški seženj, toraj 400 štirijaških sežnjev za 2488 gld. 3. Če bi se odboru za sezidanje jahalnice zdela ta cena previsoka, potem se prodá ta prostor na javni dražbi, vendar ne pod omenjeno ceno. 4. Stavbeni načrt za gradnjo na tem prostoru se mora izvršiti v soglasji z mestnim stavb. uradom.

Mest. odb. dr. vitez Bleiweis-Trsteniški je proti prodaji kakega prostora v Šišenski občini. To se je sklenilo pred kratkim, ko je stavb. družba hotela kupiti nekaj parcel. Dokler ni ozemlje pod Tivoli vtelovljeno v mestno občino, naj se nič ne prodá, konečno nasvetuje, naj se predlog odseka za olupšavanje mesta odbije.

Proti temu predlogu je tudi odbornik Ravnihar, za predlog pa se poganjajo: Dolenc, Petričič in Ledenik.

Pri glasovanju se zavrže predlog dr. viteza Bleiweis-Trsteniškega in Ravniharja ter se sprejmo odsekovi predlogi.

Mest. odb. Murnik poroča o oddaji dveh stipendijev kranjskim invalidom, in oddasta se inva-

lidoma Mihaelu Schöberlu in Janezu Ebensteinerju.

Mest. odb. dr. Tavčar poroča v imenu finančnega odseka gledé odškodnine za svet, ki bi ga gospodar hiš. št. 2 in 4 na sv. Petra cesti ob Ljubljani odstopiti imel mestni občini pri stavbi novih hiš. Posestnik tega prostora g. Viliem Mayr zahteva za 405/30 štirijaških metrov 15.000 gld., oziroma 20.000 gld., ker je prodaja za 15.000 gld. zvezana s pogojem, da mestna občina sezida Šentpetersko nabrežje. Poročevalec predlaga, naj se zahteva Vil. Mayrja odbije. — Predlog se sprejme.

Dalje poroča dr. Tavčar gledé zaostalih obrestij od neke Anton Alojzij Wolfve vstanove, ktere je dolžan Ljubljanski stolni kapitelj. Mestni kapitelj neče več plačevati obrestij od te vstanove, odkar je sezidal hiralnico. Poročevalec predlaga, naj se obresti odpišejo, ta sklep pa naj se naznani c. kr. deželni vladi kot vrhovnemu oblastvu vstanov. Predlog se sprejme.

Mest. odb. Ledenik poroča o prošnji Dunajskega društva „Asylverein“ za podporo. Prošnja se odbije.

Mestne vožnje za 1885—1887. leta se oddadó g. Francu Luckmanu, dimnikarska dela za l. 1885 pa g. Lud. Stritzlu.

(K volitvi v mestni skupini Celjski.) V volilnem oklicu, ki smo ga objavili v sobotnem listu, so izostali po neljubi nam nezgodi trgi Vojnik, Vitanje in Rogatec. To s tem popravljamo. Sicer pa smo v svoje veselje izvedeli, da je volilni oklic mnoge volilca prepričal, da bi moral sam svoj sovražnik biti, ako bi ne volil gospoda cesarskega svetovalca Jermana. Nasprotni kandidat ni nikjer priljubljen.

(Kandidat za mestno skupino Celje-Brežice), g. cesarski svetovalec Jerman, se je nameraval ta teden predstavljati volilcem v posameznih volilnih krajih, pa nastalo je deževno vreme in zaprečilo njegovo potovanje. Ako mogoče, bode g. cesarski svetovalec se še pred volitvijo z volilci seznanil, kateri ga še ne poznajo. Ako bi pa ne mogel se oglašiti na vsakem volišči, naj tega gospodje volilci ne zamerijo, ker g. Jerman je, če tudi ne osobno, vendar po časnikih, vsakemu volilcu v mestni skupini Celjski znan kot mož, ki bode naše zadeve vestno zastopal. Prosimo toraj gospode volilce, naj v polnem številu pridejo dne 5. junija k volitvi in enoglasno volijo gosp. cesarskega svetovalca Jožefa Jermana. — Čujemo, da v Celji volilne izkaznice še niso raznešene, treba bo toraj paziti na Celjski mestni urad. Ako bode v Celji volitev prosta, izvoljen je gotovo naš kandidat.

(Tržaški škof), msgr. dr. Glavina, odpeljal se je v soboto teden v Karlove Vare na Českem. Vsled tega se bo sv. birma v Tržaški škofiji letos zavlekla na jesenski čas, če se bo lehnemu višjemu pastirju sploh do tedaj na bolje obrne. Vzrok toraj, da se sv. birma preloži na jesenski čas, je škofova bolezen, nikakor pa ne njegova zloznost zaradi vročine, kakor so nekteri časniki med svet trobili.

(Duhovske spremembe v Tržaško-Koprski škofiji.) Vis. čast. g. Jakob Micalich postal je kanonik v Kopru. Čast. g. Josip Zupan postal je župnik Rodiku. V pokoj sta stopila čč. gg. M. Kambič, oskrbnik v Grimaldi in Janez Pretnar, kurat v Goleu. Župnijo Grimaldo bode oskrboval začasno čast. g. Mikuš, župnik v Draguč, Golac pa čast. g. Markič, kaplan v Jelšanah.

(Vožni listki) za tje in nazaj med Gorico in Korminom izdajati so se pričeli od danes na oddašnji progi južne železnice.

Telegrami.

Loka, 2. junija. Dr. J. Poklukar 72 glasov, enoglasno.

Radolice, 2. junija Dr. Poklukar enoglasno 37glasov.

Postojna, 2. junija. Dr. J. Poklukar voljen enoglasno, 62 glasov.

Krško, 2. junija. Margheri je dobil 39, Šuklje 18 glasov.

Ribnica, 2. junija. Margheri 50, Šuklje 9 glasov.

Celje, 2. junija. M. Vošnjak je dobil v Celji 180, v Brežicah 92 glasov, Stadler v Celji in Brežicah po 25 glasov.

Celovec, 2. junija. V kmečkih občinah Velikovec - Celovec izvoljen je trgovinski minister Pino proti dosedanemu po-

slancu Laxu. V treh drugih okrajih kmečkih občin izvoljeni so dosedanji poslanci.

Dunaj, 2. junija. V prvem okraji so voljeni dr. Herbst z 3640, Kopp 3557, Weitlof 3489, Jacques 3153 glasovi; oddalo se je pa 3900 glasov. V predmestjih so voljeni: Suess, Sommaruga, Matheko, Lueger, Patai, Kreuzig, Kronawetter in Wrabetz. Mesta so volila, kolikor je do sedaj znanega, liberalno; le Baden je volil antisemita prof. Fliegelna proti Lustkandlnu. Na Solnograškem sta voljena v mestih Keil in Wegscheider, Bachu je spodletelo! Okraj Steyer na gorenji Avstriji izvolil si je Wickhoffer z 995 glasovi proti ministru Pinotu, ki je dobil 941 glasov. V okraji Wels voljen je Gross s 1131 glasovi proti ministru Falkenhaynu s 1110 glasovi. Drugod so bili zopet voljeni: v Freistadtu Sraun v Radautzu Tomaszcuk in v Trstu Burgstaller.

Dunaj, 1. junija. Pri poslednjem žrebanju sreček od leta 1864 zadela je serija 1 štev. 13 glavno dobitko, serija 537 št. 87 drugo dobitko, serija 459 št. 44 tretjo dobitko, serija 1 št. 99 in serija 3804 št. 87 zadeli ste po 5000 gld., serija 2390 št. 84 in serija 1491 št. 95 zadeli ste po 2000 gld.

Inomost, 31. maja. Volitve po mestih so dognane in so se poprejšnji poslanci večinoma nadomestili z novimi. V Bolcan-Meranu dobil je Angerer 703 glasove, Giovanelli pa 220. V Briksnu dobil je Neuner 659, Seidner 243 glasov. V Inomostu dobil je Wildauer 1314, Förg 861 glasov. Trgovinski zbornici tu ne morete nič več vplivati.

Budapešt, 30. maja. Odvetnik Rosenberg, ki je grofa Batthyanya v dvoboju vstrelil in je bil zaradi tega na eno leto v ječo obsojen, je v taisti do danes ravno 3 mesece dosedel. Danes ga je cesar pomilostil!

Berolin, 1. junija. Cesarju Viljemu je bilo ponoči prav dobro in se izvrstno počuti gledé okrevanja.

London, 1. junija. Zasobni tajnik Granvillov pisal je dnevniku „Daily News“, da so gledé rusko-angleških razmer slabo podučene, ker razgovori niso še dognani.

London, 2. junija. „Daily News“ je zvedela, da ste se Rusija in Anglija pogovorili danskega kralja povabiti za razsoditelja o Pendschachski zadevi, prepričavši se, da jima kralj prošnje ne bo odbil.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. junija

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 45 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ — „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 15 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 50 „
Akcie avstr.-ogerske banke	858 „ — „
Kreditne akcije	289 „ 90 „
London	124 „ 10 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleon	9 „ 87 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 85 „
Nemške marke	60 „ 80 „

Služba organista in cerkovnika

je pri sv. Lovrencu na Bizeljskem (Štajarsko) za oddati. (3)

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (13)

knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje:

a) Praktično metodiko	— „ gl. 80 kr.
b) Prvi poduk	— „ 60 „
c) Fiziko in kemijo	— „ 60 „
d) Prirodopis	— „ 56 „
e) Zemljepis	— „ 26 „
f) Geometrijo	— „ 24 „
g) Malo fiziko	— „ 23 „
h) Demovinoslovje	— „ 20 „
i) Pripovedi iz zgod. Štajerske	— „ 6 „
j) Opis krškega okraj. glav.	— „ 30 „
k) Zgodovina štaj. Slovencev	— „ 1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, mali slovenski zemljevid kranjske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.

ralizma, pač pa je očitiden na strani konservativcev. Polagoma si sicer ti pomagajo, ali okrepčevanje je vendar-le očitno! Omenjeni list je vsekako vse bolj, kakor konservativnega duha, toraj se mu to pripoznanje že sme verjeti.

Na *Francoskem* so včeraj pokopali pesnika in pisatelja, Viktorja Hugona. Izvolil si je beraški pokop v pravem pomenu besede, če tudi je beračem 50.000 frankov zapustil. Francoska vlada je pa sklenila Hugona v Panteonu postaviti k počitku. Ker je Panteon sedaj cerkev Materi božji posvečena, se je v imenu katolikov grof Nun temu sklepu vpiral. Liberalci so ga prevpili, rekše, da je Viktor Hugo svojo vernost dokazal v svoji oporoki, kjer je javno izrekel, da veruje na Boga in tako je grofov ugovor padel s 388 glasovi proti 83, ki so se zanj potegnili. Poslopje Panteon se bo sploh določilo za pokopališče velikih narodnjakov, ter ga bodo preskrbeli z napisom: „Velikim možem hvaležna domovina.“ Pozidali so ga leta 1791 v ta namen, kakor ga hočejo sedaj v rabo vzeti. Več o tem znabiti o drugi priliki.

Laška vlada poslala bo še eno deputacijo na *abesinskega kralja Janexa*, ki bo skušala dobro sporazumljivi med obema državama napraviti v tem smislu, da Abesinci ne bodo več nasledovali Lahov in jim nagajali, kar se je do sedaj redno godilo. Da bodo svojo nalogo bolj gotovo izvršili, vzeli bodo seboj dragocena darila in pa lastnoročno pismo kralja Humberta.

Liberalna *laška vlada* od dne do dne v liberalizmu bolj dosledna postaja. Znano je, da se je laška polastila mnogo cerkvenega premoženja, med katerim je tudi več cerkev samih. Te misli sedaj podreti. Nekaj sličnega je s cerkvijo St. Maria dei Gradi v Viterbi. „Voce dela Verità“ od ondot prinaša žalostno sporočilo, da so ponoči od 19. na 20. maja v ondašnje cerkev prišli nekateri uradniki s prefektom (županom) na čelu, ki so ulomili v rakvo papeža Klemenca IV. († 1268), iz ktere so ga dvignili in v cerkev prenesli. Drugo jutro so krsto odprli in je župan papeževemu okrostju pobral prstan, rokavice, sandale in štolo, kar je bilo še vse jako dobro ohranjeno, ker je bila lesena krsta shranjena v marmornastem sarkofagu. Dotične reči hoče župan izročiti muzeju. Oropano okrostje položili so v nekaj zaboj in so ga v opuščeni cerkvi pustili, dokler municipij ne bo določil, kaj naj se s tistimi stori. Ker je dandanes sploh navada, da se slavnih mrtvih ostanki vznemirujejo v njihovem poslednjem počitku, bi bilo pač bolj umestno, če bi bili krsto papeža Klemenca IV. dvignili iz cerkve, ktero podreti mislijo in bi ga bili prenesli kam drugam na kak vgođen kraj. Da pa njegove ostanke pusté, kakor kaj nečloveškega ležati, kaže, koliko da ima laška vlada še spoštovanja do vere in njenih obredov.

Še polovico toliko se *Angleži* niso pripravljali na vojsko z Rusom v črnem morji ob Krimu, kakor se sedaj pripravljati hité med tem, ko si drug drugemu mir zagotavljajo. To vam bo boj, kedar se prične ob Bosporu ali pa v osrednji Aziji, kakoršnega svet še ni dočakal. Današnji boji so vedno v nekoliko tednih dognani, tega se tukaj skoraj da ni nadjati, kajti dva kolosa, dva prava svetna velika treščila bota skupaj, da se bo de iskrilo na vse kraje. Rusija velikan na suhem brez primere, Angleška ne manjši na vodi, skušala bota, kdo bo bodoči gospodar v srednji Aziji in čegav bo — zlati rog ob Bosporu. Temu in Indiji veljajo vse priprave, ki se po veliko-britanskih delavnicah s tako silo vrše, kakor bi se že jutri mislili. Na Ruskem sicer tolikanj ne hité s pripravami za boj, toda držé se jih pa tudi vstrajno, kakor klop kože. Rusi pač vedó, da boja ne bodo zamudili in da ne bodo prekasno prišli na — bojišče. Da bodo povod k bodočemu boju Rusi dali s svojim neprestanim prodiranjem proti indiskemu morju, je gotovo in da jih bo zaradi tega Anglež z orožjem v roki zavriniti skušal, kažejo nam priprave na boj po angleških primorskih mestih in po orožnicah. Kedaj se bo pa to zgodilo, odvisno bode najbrž od Rusov, kedar se bodo zadosti močne čutili. Kaj pak da včasih daje malenkost povod svet pretresajočim učinkom; glej mali kamenček iz brega je podrl podobo Nabuhodonozorjevo.

Rudeča zastava je *francoskim anarhistom* tako na srce prirastla, da brez nje ne napravijo niti koraka ne. Včeraj so pokopavali pisatelja Viktorja Hugona in so se anarhisti pri pogrebu po vsi sili z rudečo zastavo pokazati hotli. Vlada jim pa te na noben način dovoliti ni hotla in je vsim vojakom Pariške posadke, kolikor se jih ni vdeležilo pogreba, zapovedala pripravljenim biti, če bo treba po anarhistih in njihovi rudeči zastavi vdari. Anarhistom je menda kaj tacega tudi dišalo in so prijenjali. Kolikor je do sedaj znanega, se ni nikaka nerodnost zgodila.

Pisalo se je ob svojem času in ni ravno še dolgo tega, da so *Francozi v Tonkinu* Kitajce in črne prapore zmagavši Langson jako hitro zapustili. Tako se jim je neki mudilo, da je bil odhod njihov bolj begu, kakor pa rednemu odhodu podobem. V Evropi so časniki o tem odhodu in o zmagi francoski kovali razne opombe, pravega pa vendar nihče ni zadel. Sedaj še le prišla je resnica na dan. Francoski general Negrier je bil ranjen,

da je meral zapovedništvo odložiti. Prišlo je v roke podpolkovniku Herbingeru, kakor ime kaže, Nemeu. Le-ta strahopetnik je vojski zaukazal, kolikor mogoče tiho in hitro po noči iz Langsona umakniti se, namesto da bi se bila ravno ondi dobro vtaborila. Če tudi sovražnika kljub temu, da so ga premagali in bi se ga toraj ne bili imeli bati, ni bilo za njimi, so vendar bežali, kakor bi bilo gorelo za njimi. Kako bo podpolkovnik Herbinger tega svojega kozla opravičil, ne vemo; da bodo pa Francozi oster odgovor od njega tirjali, je gotovo, kajti mož je že odpotoval v Pariz, kjer se bo zagovarjal. Ranjeni general ga je splošno sicer jako trpko obsodil, rekoč, „da ima nesposobnost za zapovedništvo“. Hujšega se ne more reči o štabnem častniku. Herbingeru se bode dobro izšlo, če mu ne bodo častnega dostojanstva vzeli zaradi skazanega junaštva.

Izvirni dopisi.

Iz Šentvida nad Ljubljano, 31. maja. Slovesnost, ki se je danes tukaj vršila, bila je nenavadno slavna in veličastna. Nikdar je ne bomo pozabili. Vem, da za vse svečanosti, ki se v mnogih krajih o raznih prilikah obhajajo, nima „Slovenec“ prostora, da bi se širniše opisovale. A za danes Vas pa prosim, g. vrednik, da mi dovolite nekoliko več vrstic za našo prelepo slovesnost. Vrstila se je natanko po programu, ki ga je bil „Slovenec“ že unkrat priobčil. In tu moramo posebej pohvalo zapisati rediteljem, da so jako dobro spolnovali svojo nalogo. — Prisrčen je bil že precej v prvi točki programa — sprejem družnikov Ljubljanske katoliške družbe. To ni karsibodi, ako se dve družbi, ki ste edini še na vsem Kranjskem, pozdravite v takem trenutku, ko se ima vršiti za družbinsko življenje prevažno opravilo — blagoslovljenje zastave. In skoraj ne vemo, katerim besedam bi prednost dajali, ali onim zahvalnim, s katerimi se je predsednik naše domače družbe zahvaljeval, da so se prišli v tolikem številu vdeleževati slovesnosti, ali pa onim pohvalnim, s katerimi je č. g. Gnjezda, predsednik Ljubljanske družbe, našim vrlim rokodelcem častital, da jim je napočil preveseli dan, ko se bodo pod novo krasno zastavo prvokrat zbrali.

A nad vse pa nam je čast, ktere ne bomo pozabili, da so prevzvišeni knezoškof gosp. dr. Jakob Misija sami se potrudili in blagovolili našemu vrlému društvu toliko ljubav skazati. Med slovesnim zvonjenjem in pokanjem topičev so se približevali cerkvi. Tu jih je pri krasnem slavlolu pričakovala cerkveno oblečena duhovščina in okrajni glavar g. Mahkot jih je pozdravil ter v imenu razveseljenih rokodelcev in Šentviščanov sploh zahvalo izrekel, da so se ponižali jim toliko čast skazati. Po cerkvi in pred cerkvijo so stali rokodelci domače in Ljubljanske družbe, v dveh vrstah, da je bil tako v najlepšem redu med toliko množico ljudi vhod mogoč.

Zdaj stopijo viši pastir na prižnico; slovesna tihota nastane po cerkvi, ki je bila do zadnjega prostorčka natlačena. Ni mi treba še posebej praviti, kako pazno je ljudstvo poslušalo in vsprejemalo sleherni besedo prevzvišenega pridigarja; marsiktera solzica se je v očesu prikazala. V lepih in ginljivih besedah so izrekli svojo zadovoljnost in ne le zadovoljnost, ampak veliko veselje, da se je tukaj napravilo tako društvo; razpravljali so veliko potrebo takih društev, ker mladi delavec je med tujimi ljudmi v veliki navarnosti, ne le v mestih, ampak bolj in bolj se začinja taka nevarnost kazati tudi po deželi. Ni se čuditi, ako se oče in mati s tako težkim srcem in večkrat solznimi očmi poslovita od sina, kadar gre na tuje v tolike nevarnosti za vero in pravnost. Tako nevarnost mladih rokodelcev je spredel nek mož preblagega srca, ki je bil začetkoma sam rokodelce potlej pa goreč duhoven — oče Kolping; zato je vstanovil katoliško družbo rokodelskih pomočnikov, ki se je urno širila daleč na okrog ter silno veliko koristila. Taka družba, pravijo, se je tudi pri vas vstanovila, ter ravno danes obhaja prelepi praznik, ko jej bomo blagoslovili krasno zastavo. Potem razložijo pomen zastave: križ na vrhu naj vrle fante vedno opominja na vero, ktero naj djansko spolnujejo in pa potrpežljivosti, ktere je še zlasti rokodelcu mnogo treba; — sv. Jožefa podoba naj jih opominja, da kakor je sv. Jožef Jezusa na roke jemal in na srce pritiskal, naj tudi oni Jezusa nosijo v srecu ter v mislih na Jezusa z dobrim namenom opravljajo svoja težavna dela, naj ne pozabijo, da priprost delavec je bil on, ki je bil

tako visoko povzdignjen, da se je smel oče Jezusov imenovati; — podoba sv. Vida na drugi strani pa naj jih opominja k stanovitnosti, kajti on je bil stanovit — do smrti, ker je za Jezusa dal svoje mlado življenje. Še enkrat opomnijo posebej rokodelce, naj bodo stanovitni pod novo zastavo, naj jih ne omaja nobeno zaničevanje ali zasmehovanje, naj bodo veseli, a veselijo naj se po krščansko; priporočajo pa tudi ljudstvu, naj podpirajo mlado družbo z molitvijo ter novim udom pristop pospešujejo, kjer je mogoče, pa tudi z denarom, ker take naprave so težavne zlasti v začetku.

Nato se prične slovesna sv. maša, pri kateri so stregli preč. g. kanonik dekan Urbas, Ljubljanski bogoslovci, predsednik in podpredsednik Ljubljanske rokodelske družbe, domači g. župnik in trije župniki sosednjih župnij. Lepa jim hvala, da so slovesnost tako povzdignili s svojo navzočnostjo.

Po sv. maši odgrne zastavonoša novo zastavo in se bliža ž njo altarju, pristopi še gospa Marija Tomec, botra zastavina, in mil. g. škof prično blagoslovljenje in slednjič vzamejo kladvice in zabijejo žebelj v drog zastave, kakor je običajno. Ta trenutek se je ljudstvu še posebno važen in slovesen zdel. Zdaj se pridruži nova zastava že priletni tovaršici Ljubljanski in zastavam Šišenske in domače čitalnice, ki ste se tudi po svojih zastopnikih radovoljno vdeleževali slovesnosti. Po dokončani cerkveni slovesnosti je spremila duhovščina mil. g. škofa v župnijo. In s tem je bil glavni del programa izvršen. Tudi vreme je veliko pripomoglo, da je bilo vse tako veselo in navdušeno.

Tudi popoldne je bilo pri „Kraljiči“ vse jako živahno in radostno. Nagovor g. župnika kot predsednika, zabijanje žebeljev v novo zastavo po raznih zastopnikih, vnevalne napitnice papežu in svetlemu cesarju, škofu, okrajnemu glavarju, še drugim navzočim odličnikom, obojnemu društvu, čitalnicama itd.; vojaška godba, razvedrovanje na prostem, tombola — vse to se je drugo za drugim tako mikavno in živahno vrstilo, da so se veselim srcem zvrnili ne le družniki, ampak tudi prijatelji in podporniki katoliške rokodelske družbe, katerih se je bilo obilno število še popoldne iz Ljubljane pripeljalo.

Ko bi bilo na vsacega izmed navzočih današnje praznovanje tak vtis napravilo, kakor na-me, smelo smem reči, da bi se vreme zjasnilo in novo navdušenje bi vskipelo posebej za to vrsto društev; novo življenje bi se pričelo med vrlimi rokodelci in tudi premnogi drugi blagi imoviti in vplivni možje, ki se še zdaj ne zmenijo toliko za to prekristno napravo, bi se vneli in pripomogli, da bi tukajšnja in Ljubljanska družba imela kmali svoj dom, kjer bi se radovali mladi ljudje po krščansko. Saj ravno to je prvotni in glavni namen bil vstanovitelj, da bi se delavci o prostih urah obvarovali grešnega in strastnega razveseljevanja s tem, da se jim dá priliko, da se morejo krščansko in pošteno razvedrovati, pri tem pa še kaj koristnega za življenje se priučiti.

Na Dolgem, 20. maja. Ni še dolgo tega, kar sem vam poročal, da je stog nekega tukajšnjega posestnika precej do mrtvega pobil in že ste se med tem zopet dve nesreči pripetili. V četrtek pred Binkošti je tender pri mašini dveletno hčerko čuvaja Karlina tako na glavo zadel, da je dragi dan umrla. Zadnji četrtek pa so na cesti blizu postaje posestnika, Janeza Pristova, po domače mladega Čenka, ki je bil še le od predpusta oženjen, mrtvega najdlji. Nekaj posebnega pri tem je bilo, da ga je njegov lastni oče prvi dobil, ne da bi ga bil poznal. Ker se je noč delala, je šel v krčmo po ljudi, da bi nesrečnika v hišo spravili. Pa kako se prestraši in zavzame, ko mrtvega vzdignejo in ko v njem spozna svojega lastnega sina.

Iz Smlednika, 1. junija. Zarad mnogih poročil o volitvah za državni zbor, vém da je marsikaj zastalo, kar bi bilo drugače v Vašem cenjenem listu gotovo že natisnjeno. Tudi od tukaj imamo nekaj poročati, kar je sicer malo zakasnjeno, ne more pa skoraj drugače biti, ker o volitvenih zadevah poročati se je mudilo.

Imeli smo v Smledniku 15. dan maja slovesni prihod novega župnika, čast. gosp. Janeza Novak-a. Prihod napovedan je bil omenjeni dan od Ljubljane gor, in res pridrdra kočija nekako ob 1/2 5. uri popoldne na mejo naše fare k prvemu slavlolu v vasi Vikrče. Spremljani od prečast. gospodov, kanonika Čebaška in Jerana, stopijo z voza novi g.

župnik. Tukaj čakali so ga preblagorodni gospod baron Lazarini, Smledniški g. kaplan Janez Molj, župan Anton Bugar, klučarja Anton Pavlin in P. Oblak. Po kratkem nagovoru županovem in odgovoru g. župnikovem vsedli smo se zopet na vozove ter med močnim pokanjem možnarjev bili smo brž pri drugim slavoloku, v začetku gojzda že pri tretjem.

Ko pridemo do prvih hiš Smledniške vasi, bil je četrti slavolok, pri katerem je čakal v polnem številu odbor Smledniške srenje, učenci z zastavo in banderei z g. učiteljem Martinom Krekom na čelu. Poslednji pozdravi novega gosp. župnika s krepko besedo, mala hčerka njegova podari mu lep šopek cvetlic med spretno deklamacijo. V lepem redu stopali so potem šolarji naprej, za njimi srenjski možje, in g. župnik z visokim spremstvom do petega slavoloka blizo cerkve pri kapelici sv. Urha. Tukaj podala je mala hčerka barona Lazarinija šopek cvetlic gosp. župniku med prijaznimi vošili. Ogromno je bilo število malih in velikih majov, na visokih drogih pred cerkvijo vihrale so zastave narodne in cesarske, vihrale tudi iz šole letos novo zidane, iz visokega stolpa in marsikje drugod. Gredé v cerkev skozi šesti slavolok dobili smo od novega g. župnika prvi blagoslov z Najsvetejšim, po zahvalni pesmi podalo se je spremstvo skozi sedmi slavolok v farovž in tako končali smo slovesnost, prvega prihoda našega župnika.

V nedeljo potem 17. maja sledilo je slovesno vpeljevanje novega g. župnika v cerkvi. Prečast g. kanonik Klofutar omenili so na prižnici dosedanje službe prišlega g. župnika kot kaplana na Dolih in v Mošnjah na Gorenjskem, kjer se je in še posebno na Brezji blizo 15 let mnogo trudil. Opomnil je dalje g. govornik na dolžnosti župnikove do faranov in nasproti na dolžnosti faranov do g. župnika. Po pridigi je bila slovesna sv. maša z asistenco več gg. duhovnikov iz okolice, med katerimi so se gosp. dekan Mežnarec odlikovali.

Po končani službi Božji sledil je obed, pri katerem so napili g. župnik č. kanoniku Klofutarju; g. baronu Lazarini-ju napili so g. dekan, kot vedno prijaznemu tukajšnji duhovščini itd., na kar je sledilo še mnogo napitnic. Po zmernem obedu je sledila še popoldanska slovesna služba božja in za nas zanimiva slavnost je bila končana.

Iz Kostanjevice, 30. maja. V št. 119. „Ljubljanskega Lista“ se je znani dopisatelj iz Kostanjevice oglasil o volilnem gibanju. Ker moja malenkost na prvo mesto postavlja, spodobi se, da mu tudi pred vsem hvalo izrečem za priznanje vstrajnosti in truda pri volilnem gibanju, a priznati mora tudi, da nisem prekoračil mej potrebe in dostojnosti. Ima me za glavnega agitatorja, zato se v me zaganja z vso srditostjo, rabi zvijače, domišljije, popolne neresničnosti, spušča strup okoli sebe, misleč, če bo le poveljnik mrtev, potem smo pa dobri. Kar pa se tiče podplatov in čevljev (ker g. dopisovalec le na te gleda), ki jih pri tem strgam, je pač lahko brez skrbi, vsaj mi še ni nobenih kupil.

Zarad kruhoborstva in častilakomnosti opozorujem dopisovalca, naj bere „Slov. Narod“ št. 120, tam se mu stvar bolj natanko razjasnuje, kot bi jaz tu storiti zamogel.

Vse drugo, kar omnjeni gospod, piše je gola neresnica. Nisem svojega kljuna vtikal v družinske razmere, tudi ne razdiral zakonske sloge, to vse je podtikanje, prebračenje in sumničenje, ki ga zamore le dopisovalec onih vrstic iznajti, bilo bi škoda za vsako ozravičevanje.

Kakor mu ni prav, da je noč in dan poldrugi (!) mežnar na nogah, da raznaša listke mestnim volilcem, tako mu zopet ni všeč, če jih ne raznaša, ker pravi, da g. grof Margheri ni razpošiljal svojega programa, kar se je pa zgodilo, kakor znano. Kdo bi vendar zamogel takim dopisovalcem vstreči. Pišejo, da le pišejo in — in zabavljajo obrekovaje.

K shodu 22. t. m., ki ga je bil sklical gosp. grof Margheri so bili povabljeni vsi; nekatere je g. grof še osebno povabil. Kdor je hotel priti, bi bil lahko prišel in med drugim bil je res tudi gosp. župan pričujoč. Zabranilo se ni nikomur. Drugače pač pri shodu g. Šukljeja, ki se je še le ob desetih zvečer pričel, ko se ni bilo nadjati drugih poslušalcev, in so bili prav „entre nous“. Svojo izjavo od „Štefanov“ bi mogel g. dopisovalec nekoliko popraviti, namreč, da se ne godi tako pri enacih prilikah le po Hrvatskem in Madjarskem, temveč se je tudi v ponedeljek 25. t. m. pri Šukljevem shodu

godilo, kdor ne verjame, naj pa vpraša gospoda Bučarja.

Nadalje očita g. grofu nezmožnost. Ne bodem tega zavračeval, samo rečem, to je velika krivica, ki jo dela g. grofu, glej zopet „Slov. Narod“ l. c.

Najgrša laž je pa zadnja, kakor da bi bil eden najbolj vnetih agitatorjev (prosim, kdo? jaz nobenega takega ne poznam) rekel, da se ne sme g. grof s svojim govorom nikamor več pokazati. In vendar se je v Rudolfovem in še marsikje drugej pokazal, in se bo tudi z naprej imel priliko pokazati, kar mu oni gospod nikakor ne bode mogel zabranjevati.

Sploh pokazal se je zdaj pri tej priliki pravi duh, mišljenje in značaj nekaterih. Slekli so dosedanje ovčje obleke in pokazali so svojo volčjo kožo. Tako namreč sem slišal, zarad tega tudi na to ne morem priseči, ali — pripoveduje se, da so nekteri iz „stare krame“ pobrali obrabljene, zastarele izraze, kakor so „far“, „farški hlapci“ in nekaj družih enacih, katerih vseh napisati mi ne dopušča dostojnost ter da so si posebne stavke iz njih skovali, n. pr. G. grofa bodo volili le mežnarji, farji in farški hlapci. Ali čujete, častiti volilci, kaj si je izumela učenost takih modrijanov in olikancev, pa — ne boj se, ljudstvo ne gre več takim na limanco, vsaj vidite, da le zato brecajo, ker se jezé in vidijo, da jim vse prikadevanje nič ne hasne, da skoraj vsaki dan jim kdo odpade, mesto da bi si kaj glasov pridobili. Tako se reč sama obsodi! Sufficiat

—α.

Iz Krškega, 28. maja. Pri nekem Krškem in nekem sosednjem učitelju vstanovilo se je brezplačno izdavanje tistega lista, ki je v deželi največ razpora provzročil. Ta list dela po mogočnosti za nekega kandidata, katerega vsi drugi nočejo, od katerega je list sam priznal in izjavil, da ni vladen kandidat. To ravnanje dotičnega lista je prav čudno! List je vladen, kandidat ni vladen, čemu ga toraj vsilovati na vse mogoče načine! Odvisni volilci toraj ne vedo pri čem da so; hočejo li glasovati za grofa Margherija ali za prof. Šukljeja, ker ne vedo, kateri je pravi vladni kandidat. Znabiti se nekteri bojijo tudi za list, znabiti — pa kaj bom dalje ugibal, povejte nam rajši, koga naj volimo.

Pristavek vredništva. Čudno, da tega ne veste! Volite prosto po vestnem prepričanju ter ne glejte niti na levo niti na desno. Če ne veste, kateri je vladen kandidat, Vam lahko odgovorjamo, da nobeden. Zarad Šukljeja je vladen list izjavil, da ni vladen kandidat, toraj verjemite, saj imate dokaz v rokah. Brez skrbi smete voliti grofa Margherija, ker je narodnjak in že skušen, po večletnem delovanju potrjen poslanec, tako dobro državni, kakor deželni. Vlada sploh ni postavila nobenega vladnega kandidata, ampak je to zavednim prebivalcem prepustila.*)

S Štajarskega, 31. maja. (K volitvam), ki se bodo pri nas na Štajarskem za kmečke občine vršile 2. junija, zdi se nam primerno, še nekatere reči omeniti, dasiravno je zdaj po izvolitvi volilnih mož že tako rekoč odločeno, kdo da bo pri volitvi zmagal. Slovenci imamo opravičeno nado, da bomo v kmečkih občinah po vsem malem Štajarju sijajno zmagali; kajti v najvažnejšem Mariborskem okraji štejejo med volilnimi možmi okoli 70 glasov narodne večine, med tem ko v Celjskem in Ptujskem volilnem okraji nasprotni kandidati niti znatne manjšine ne bodo dobili.

Na Mariborski okraj so se letos nasprotniki z vso silo vrgli in so morebiti res mislili, da bodo barona Goedelna premagali, ali ravno silno nasprotna agitacija je tudi narodnjake spodbudila, da niso rok križem držali, ampak so z vsemi poštenimi in dovoljenimi sredstvi, kar se pa o nasprotni stranki ne more trditi, za barona Goedelna delali.

Kakošna sredstva, da so se pri agitaciji na kateri strani rabila, spoznajo se že lahko iz svojih strankarskih glasil. Naša lista „Slov. Gospodar“ in „Südost. Post“ sta ves čas o volitvah zmerno in dostojno pisala, mirno volilce podučevala in nasprotnih kandidatov skoro niti omenila nista, nasprotni pa so glasila nemčurske stranke „Kmetijski prijatelj“, „Deutsche Wacht“ in „Marb. Zeitung“ ne gledé na njihovo navadno robato pisavo neprenehoma v tem času sumničili ne le naše kandidate, ampak skoro vse odlične narodnjake, ki so se za narodne kandidate javno potegovali. Zoper g. M.

*) To velja tudi za ožje volitev.

Vošnjaka je vrednik „Kmet. prijatelja“ še posebno brošuro izdal, ki pa vendar, kakor upamo, svojega namena ne bode dosegla.

Samo jeden vzgled „Prijateljeve“ pisave in agitacije proti našim kandidatom naj Vam tukaj podam iz njegove zadnje številke, ker vemo, da lista ne čitate. Pod napisom: Kmetje izdramite se! piše: „Kaj naredil je Goedel, kaj naredil je Raič, prav za prav Reich, za našo Spodnjo Štajarsko? Čisto ničesa, pa tudi v prihodnjih šestih letih bi ne storila ničesa, ako bi bila voljena. Kaj so Goedelu naši kmetje mar! In Miha Vošnjak? Kaj čemo govoriti še o tem? Najhujša nesramnost Mariborskih prvakov bila je, hoteti posiliti kmetom tega človeka, in vsak kmet, ki voli tega hmeljevega Miha, si piše sam spričevalo svoje revne pameti. Vsi kmetje, ki ga volijo, naj se sramujejo. Ne volite ne Goedelna, ne Reicha, ne Vošnjaka! Volite Schmidererja poštenega prijatelja kmetkega stanu (!), volite Stadlerja, ki ima z Vami isti poklic!“ (Zdi se nam, da je Stadler poštar.) V takem duhu in na tak način je pisan skoraj celi list, same fraze brez vsakega razloga ali dokaza. Za Ptujski volilni okraj nemčurji nimajo nikoga, kogar bi nasvetovali, ker zastoj noče nihče sramotnega propada na-se vzeti.

Ker Celjski „Bauernfreund“, kakor se „Kmetijski prijatelj“ sam imenuje, tako neutemeljno odsvetuje narodne kandidate voliti, je ze slovenske volilce že to najboljši razlog, da vsi te može volijo. S tem bodo slovenski volilci jasno „Kmet. prijatlu“ pokazali, da so se res vzdramili, še preden jih je on klical, da so se na svoje noge postavili in po lastnem prepričanju volili. S tem bodo si slovenski volilci pa tudi pred vsemi Slovenci svoje lice osvetili ter si zanesljive varhe za svoje politične pravice postavili. Ziveli toraj narodni kandidati — naši bodoči poslanci baron Goedel, Raič in M. Vošnjak.

Z Goriškega, meseca maja. (Tisočletnica sv. Metoda; škof Strossmayer pa naši srbski bratje razkolniki.) (Dalje.) Za ono grešno stolico (Rim), ki je napravila, da je propalo na Beli Gori česko ime za rimsko zverstvo (neusmiljenost, trinoštvo), njih slava in kraljestvo (kak historičen nonsens je pač to!) se še danes napenjajo bratje Čehi, preklinjajoči slaven spomin Husov in Jeronimov (Faulfisch) sv. smrt.*) Mesto da bi veselo sprejeli naši bratje to vabilo, se strastno jezijo ter bljujejo svoj žolč na katoliško cerkev, ker vabi profesor (?) Belkredi v imenu nekega komiteta brezozirno pravoslavne Srbe v Avstriji, da naj se odrečejo svoji veri in da preidejo pod varstvo nezmotljive in edinozveličavne rimske cerkve. Tako se piše pri koncu XIX. veka, kakor se proti temu vabilu jezi „Raboš“. Predrzni grof Belkredi piše pa tako-le, češ, da je pregovorjen od Rima, od visokega mesta: „Vi ste norci (budale), ker imate oči, pa ne vidite“; tako očita katoličanom nadalje, „kaj še zdaj ne vidite, ko ste nezmotljivi, da hitite v pogubo; vi se lepotečite s svetinjami, pa ste črni h, kakor tu nas imenajete brate brate, a tam ste nam Judeži Ali čas je minul, ko so služili kralji za podnožje papežem, in se ne bo več vrnil.“ Toraj borni grof! (Belkredija nagovarja h koncu članka, polnega žolča!) „Ne presili se in nikar se ne moti; nastoječa slava sv. Cirilu in Metodu bode okrepčala Slavenstvo v veri; ali to se umeva, da samo one Slavene, kateri priznavajo in izpovedajo poleg jedne slavenske narodnosti tudi jedno slavensko vero.“ V opazki pripoveduje še, kako je srbska vselej čuječa mladina v Beču proti tej „jezuitski“ poslanici poslala protest. Takim gorostaznim brezmiselnim besedam, po katerih (Srbi) iščejo le v nadaljevanju razkola svojo srečo v „slavenski veri“, kakor da so učili Kristus in apostoli, kakor sv. Ciril in Metod, le „slavensko vero“, ko še ni bilo o Slovenih na pozorišču svetá ne duha ne sluha, pač ni treba nobene razlage; kajti obsojajo se sami! Ubogi slepci!

Srbi hvalijo sploh lupino, kar je jezik, v katerem se ima učiti sv. Jezusova, a ne slavenska vera; kajti vera je za vse narode, saj za vse narode je trpel Jezus, vse narode je On odrešil; toraj vera je jedro, a jezik je le njega lupina. Da katoliška cerkev pri sv. maši rabi pri svojih narodih večidel latinščino, izhaja od tod, ker ona ni narodna cerkev,

*) Oba za krivoverca od cerkve spoznana, ju je dala tadanja svetna oblast pod cesarjem Žigom, vključno prošnje cerkve, naj bi ju ne usmrtili, na grmadi sežgati, Huga 1415, Jeronima Faulfische pa 1416. Pis.